

การสร้างการยอมรับและรับรองสถานภาพ
การเป็นองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน

พระราชกฤษฎีกา

การจัดตั้งสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

พ.ศ.2543 มาตรา 8 (4)

“รับรองสถานภาพการเป็นองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนเพื่อให้ได้รับประโยชน์จากกิจการที่อยู่ในอำนาจของสถาบัน”

การรับรองสถานภาพ หมายถึง
การสร้างคุณภาพและพัฒนาความ
เข้มแข็งขององค์กรชุมชนอย่างเป็นขบวนการ

ระเบียบ

ว่าด้วย หลักเกณฑ์การรับรองสถานภาพ
องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน พ.ศ. 2549

ข้อบังคับ ฉบับที่ 18

ว่าด้วย การรับรองสถานภาพการเป็น
องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน

หลักการสำคัญ

1. เป็นการสร้างกระบวนการจัดการตนเองของชุมชน และท้องถิ่น
2. เป็นการยอมรับตัวตนการมีอยู่จริงและความแตกต่าง หลากหลาย
3. เป็นการทำงานที่ใช้พื้นที่เป็นตัวตั้ง และดำเนินงาน ร่วมกันระหว่าง ชุมชน+อปท.+ภาคีพัฒนาในพื้นที่
4. พอช. มีบทบาทเอื้ออำนวย ติดตามหนุนเสริมเชื่อมโยง

วัตถุประสงค์

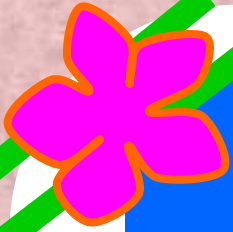
- 1.** เพื่อให้เกิดการยอมรับสถานะความเป็นองค์กรชุมชน ที่จะนำไปสู่การเป็นกลไกพื้นฐานในการพัฒนาชุมชนและสังคม
- 2.** เพื่อส่งเสริมให้ชุมชนและภาคีพัฒนา ได้สร้างระบบการรับรองสถานภาพองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนร่วมกันในพื้นที่
- 3.** เพื่อให้องค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชนได้รับประโยชน์จากกิจการของสถาบันมีสถานะชัดเจน
- 4.** เพื่อให้มีระบบข้อมูลองค์กรชุมชนที่ชัดเจน เป็นปัจจุบัน

7 ขั้นตอนสู่การรับรองสถานภาพองค์กรชุมชน

1. ประชุมแกนนำองค์กรชุมชนระดับตำบล/เมือง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
2. จัดตั้งกลไกการรับรองสถานภาพระดับท้องถิ่น (ตำบล/เมือง/เขต)
3. จัดทำหลักเกณฑ์การรับรองสถานภาพระดับท้องถิ่น
4. จัดเก็บข้อมูลองค์กรชุมชน และการทบทวนตนเองขององค์กรชุมชน
5. การประมวลสรุปสถานการณ์จัดประเภทองค์กร/จัดเวทีวิเคราะห์
6. คณะทำงานฯ มอบเอกสารการรับรองและเสนอผลให้ พอช. รับรอง
7. การพัฒนาคุณภาพองค์กรชุมชนอย่างต่อเนื่อง

คุณสมบัติขององค์กรชุมชน ที่จะได้รับการรับรองสถานภาพ

1. เป็นองค์กรที่มีการก่อตั้งโดยการมีส่วนร่วมของสมาชิกที่ชัดเจน
2. มีวัตถุประสงค์ เป้าหมายของการรวมตัวกันเพื่อการพัฒนา
3. เป็นองค์กรที่มีกติกาและระบบการบริหารจัดการองค์กรที่เปิดเผยโปร่งใส
4. มีคณะกรรมการที่มาจาก การเลือกของสมาชิก ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลองค์กร
5. มีแผนงาน การดำเนินกิจกรรมเพื่อการพัฒนา และการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรที่ต่อเนื่อง

ผลของการรับรองสถานภาพ

1. สามารถเชื่อมโยงการทำงานกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการทำให้เกิดการรับรองสถานภาพร่วมกัน
2. เกิดการยอมรับตัวตน สถานะ ที่มีอยู่ขององค์กรชุมชนในท้องถิ่น นำไปสู่การประสานการทำงานร่วมกัน
3. มีข้อมูลองค์กรชุมชนที่ชัดเจน เป็นปัจจุบัน ชุมชนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

ผลของการรับรองสถานภาพ (ต่อ)

4. องค์กรชุมชนสามารถนำสถานภาพที่ได้รับการรับรองไปใช้ประโยชน์ ในการติดต่อสัมพันธ์ ประสานการทำงานกับหน่วยงานต่าง ๆ
5. องค์กรชุมชนได้เห็นสถานะที่เป็นอยู่ขององค์กร ว่ามีจุดแข็ง จุดอ่อนในเรื่องอะไร นำไปสู่การกำหนดตัวชี้วัด วางเป้าหมาย การพัฒนาคุณภาพองค์กรร่วมกัน ร่วมกันสร้างความเข้มแข็งขององค์กรชุมชนอย่างเป็นขบวนการต่อไป

หลักเกณฑ์และวิธีการรับรองสถานภาพ

1. การแต่งตั้งการดำเนินงานรับรองสถานภาพในระดับท้องถิ่น

- แต่ละท้องถิ่นให้มีกลไกเดียว โดยแต่งตั้งตามความพร้อม
- องค์ประกอบได้แก่ ผู้แทนองค์กรชุมชน / ผู้แทน อปท. / ผู้แทนหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง และ ภาคีพัฒนาที่เกี่ยวข้อง
- ให้ผู้แทน อปท. และผู้แทนชุมชน เป็นเลขานุการร่วม

2. การแต่งตั้งกลไกดังกล่าว ให้ผู้ว่าราชการจังหวัด หรือ นายอำเภอ หรือ นายกเทศมนตรี หรือ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล แต่งตั้ง ขึ้นอยู่กับแต่ละท้องถิ่น

3. บทบาทหน้าที่ของกลไกการรับรองสถานภาพระดับท้องถิ่น

- กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ ขั้นตอน คุณสมบัติ ให้สอดคล้องกับข้อบังคับ
- จัดทำและจัดระบบข้อมูลพื้นฐานขององค์กรชุมชน
- พิจารณาคุณสมบัติของแต่ละองค์กรที่เสนอ
- มอบเอกสารรับรองสถานภาพ ให้กับองค์กรชุมชนที่ผ่านการรับรอง
- เชื่อมโยงกระบวนการ ระหว่างกลไกระดับท้องถิ่นและระดับสถาบัน
- ยกเลิกการรับรองสถานภาพแก่องค์กรชุมชนที่ขาดคุณสมบัติตามที่กำหนด โดยเสนอให้คณะกรรมการให้ความเห็นชอบในการยกเลิก
- เสนอชื่อองค์กรชุมชนที่ผ่านการรับรองให้คณะกรรมการ เพื่อให้ประกาศรับรองระดับสถาบันต่อไป

4. ให้กลไกการรับรองสถานภาพระดับท้องถิ่นเสนอรายชื่อองค์กรชุมชน ที่ผ่านการพิจารณา เพื่อนำเสนอคณะอนุกรรมการพิจารณาและประกาศรับรองต่อไป
5. แบบบันทึกข้อมูลพื้นฐานองค์กรชุมชนและเอกสารการรับรองสถานภาพ ให้ใช้แบบฟอร์มที่ออกโดยสถาบัน
6. สถาบันจะสนับสนุนทรัพยากรตามความเหมาะสม เพื่อให้กระบวนการรับรองสถานภาพระดับท้องถิ่นสามารถดำเนินการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ
7. สถาบันจะจัดให้มีการติดตามผลการรับรองสถานภาพ อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง

การยกเลิกการรับรองสถานภาพ

ดำเนินการยกเลิกโดยสถาบันฯ หรือ ตามข้อเสนอของกลไกระดับ
ท้องถิ่นที่ผ่านความเห็นชอบของคณะกรรมการ โดยมีข้อพิจารณา ดังนี้

- องค์กรชุมชนหรือเครือข่ายองค์กรชุมชน ที่ยุบเลิกองค์กร
- องค์กรชุมชนหรือเครือข่ายองค์กรชุมชน ขาดคุณสมบัติ
- องค์กรชุมชนหรือเครือข่ายองค์กรชุมชน สร้างความเสื่อมเสีย
ก่อผลด้านลบต่อกระบวนการพัฒนาหรือสถาบัน

องค์กรชุมชนที่ถูกยกเลิกการรับรอง
สามารถเสนอรับการรับรองสถานภาพได้ใหม่

รายละเอียดเพิ่มเติม

บทบาทหน้าที่ของอนุกรรมการ

1. เสนอแนะต่อคณะกรรมการสถาบัน เกี่ยวกับนโยบาย แนวทางสำคัญและระบบการบริหารจัดการเกี่ยวกับการรับรองสถานภาพองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน
2. พิจารณารับรองสถานภาพการเป็นองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน ที่ผ่านกระบวนการรับรองสถานภาพในระดับท้องถิ่น
3. กำกับดูแล ติดตาม และส่งเสริม สนับสนุนการดำเนินการของสถาบัน เกี่ยวกับการรับรองสถานภาพองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน
4. พิจารณาปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ ระเบียบและหลักเกณฑ์ของสถาบันฯ เกี่ยวกับการรับรองสถานภาพองค์กรชุมชนและเครือข่ายองค์กรชุมชน
5. ประสานเชื่อมโยงการรับรองสถานภาพองค์กรชุมชนกับหน่วยงานและนโยบายที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งสนับสนุนการจัดการความรู้จากกระบวนการรับรองสถานภาพองค์กรชุมชน
6. ให้คณะอนุกรรมการมีอำนาจแต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งตามความจำเป็นและเหมาะสมตามที่คณะอนุกรรมการกำหนด

บทบาทฝ่ายเลขานุการ

- ประสานเอื้ออำนวยให้เกิดการรับรองสถานภาพ
- จัดทำ และพัฒนาระบบข้อมูลองค์กรชุมชน
- ประมวล สรุปสถานะ และจัดประเภท องค์กรชุมชน
- จัดทำเอกสารรับรองสถานภาพ
- เชื่อมประสานการรับรองสถานภาพระหว่างกลไกระดับท้องถิ่นกับระดับสถาบัน
 - สถาบันรับรองกลไกการรับรองสถานภาพระดับท้องถิ่น กลไกระดับท้องถิ่น รับรองผลการรับรองสถานภาพระดับท้องถิ่น
 - กลไกการรับรองสถานภาพระดับท้องถิ่น ส่งข้อมูลองค์กรชุมชนที่ผ่านการรับรองสถานภาพเข้าระบบฐานข้อมูลองค์กรชุมชน พอช. อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง

เอกสารรับรองสถานภาพ

- แบบฟอร์มข้อมูลพื้นฐานองค์กรชุมชน และเครือข่ายองค์กรชุมชน ที่ระบุข้อมูลคุณสมบัติพื้นฐานองค์กรชุมชน ตามข้อบังคับครบถ้วน และข้อมูลอื่นๆตามความต้องการใช้งาน มีแบบฟอร์มกลางที่ท้องถิ่นสามารถนำไปปรับเพิ่มเติมตามความเหมาะสม
- เอกสารรับรอง ประกอบด้วย ชื่อองค์กรชุมชนที่ผ่านการรับรองข้อความที่แสดงการรับรอง วันเดือนปีที่รับรอง การลงนามร่วมของภาคีการรับรอง

คณะกรรมการรับรองสถานภาพองค์กรชุมชน 2549

1. นายไพบูลย์	วัฒนศิริธรรม	ประธาน
2. นายอนุชาติ	พวงสำลี	กรรมการ
3. นายกฤษฎา	อุทยานิน	กรรมการ
4. นางสาวเพ็ญแข	ศรีสุทธิกุล	กรรมการ
5. ดร.นภาพร	หะวานนท์	กรรมการ
6. นางศิริวรรณ	บุตรราช	กรรมการ
7. นายสุรพร	ชัยชาญ	กรรมการ
8. นายเสมียน	หงษ์โต	กรรมการ
9. นายห้าหอรอน	มุกระ	กรรมการ
10. นางนภาพิน	บุญจุง	กรรมการ
11. นางสาวพรรณทิพย์	เพชรมาภ	กรรมการและเลขานุการ
12. นางปริญดา	รังษีสัจจะ	ผู้ช่วยเลขานุการ

“ชุมชน” หมายความว่า กลุ่มคนที่มีวิถีชีวิตเกี่ยวพันกัน และมีการติดต่อสื่อสารระหว่างกันอย่างเป็นปกติและต่อเนื่อง โดยเหตุที่อยู่ในอาณาบริเวณเดียวกันหรือมีอาชีพเดียวกัน หรือประกอบกิจกรรมที่มีวัตถุประสงค์ร่วมกัน หรือมีวัฒนธรรม ความเชื่อ หรือความสนใจร่วมกัน

“องค์กรชุมชน” หมายความว่า กลุ่มคนที่มีระบบการจัดการที่สมาชิกของชุมชนจัดตั้งขึ้นเพื่อดำเนินการร่วมกัน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ประโยชน์ในการประกอบอาชีพ พัฒนาอาชีพ เพิ่มรายได้ พัฒนาที่อยู่อาศัยและสิ่งแวดล้อม หรือพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในกลุ่ม

“เครือข่ายองค์กรชุมชน” หมายความว่า กลุ่มองค์กรชุมชนที่มีการรวมตัวกันโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะกระทำกิจการอย่างหนึ่งอย่างใด เพื่อประโยชน์ขององค์กรชุมชนในกลุ่มนั้น